

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาการ ประสบการณ์ และพฤติกรรมของนักเรียนนั้น ครูจะต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการถ่ายทอด กระตุ้น และแนะแนวทางเพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ บทบาทและหน้าที่ของครูประถมศึกษาที่มีหลายด้าน ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมต่อนักเรียนและสังคม ครูจำเป็นต้องมีสมรรถภาพที่จำเป็นหลายประการจึงจะปฏิบัติหน้าที่ให้โดยผลดีที่สุด การศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างเสริม ปรับปรุงคุณภาพของครูจึงก่อให้เกิดประโยชน์อันสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะครูเป็นตัวจักรสำคัญที่จะบันดาลความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นทั้ง เป้าหมายและมรรควิธี ไปสู่การพัฒนาประเทศโดยมีครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการควบคุมกลไกทางการศึกษา ซึ่งทั้งทำหน้าที่สอนอบรม และหน้าที่อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน (เจลิเยว บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ ๒๕๒๐: ๑) หมายความว่า ครูไม่เพียงแต่จะมีความสามารถในการสอนเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถด้านอื่น ๆ อีกจึงจะทำให้ผลของการศึกษาที่เกิดกับนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมาย คือ มีชีวิตที่ดีขึ้นและดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วย (นอย อัฐธรรมรัตน์ ๒๕๒๖: ๑) เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องร่วมมือกันพัฒนาตัวครูและอาชีพครูให้ก้าวหน้า มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การศึกษาจะมีคุณภาพดีและบังเกิดผลตามแนวทางที่วางไว้ นอกจากจะต้องอาศัยครูและผู้บริหารที่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะทั้งครูและผู้บริหารจะเป็นผู้ที่ให้ความรู้ อบรมบ่มนิสัยและเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีเป็นกำลังทางเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพของชีวิตของพลเมือง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา (บุญชนะ อัดดากร ๒๕๑๖: ๓)

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาเป็นการเร่งรัดพัฒนาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยมุ่งให้การศึกษาร่วม

ส่งเสริมบุคคลให้มีความรู้ ความคิดและความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนมีสุขภาพกายสมบูรณ์ รักและสร้างศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยไว้ (ปรีชา นิพนธ์พิทยา ๒๕๒๕: ๕๗) จากความต้องการในการพัฒนาประเทศและพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดที่ควรได้รับความสนใจ สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มพูนสมรรถภาพ โดยเฉพาะครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพราะการศึกษา ระดับประถมศึกษา เป็นการึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นการศึกษาภาคบังคับที่เด็กทุกคนจึงจะได้รับ ถ้าครูและผู้บริหารมีความรู้ความสามารถเพียงพอและได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ตามที่ ต้องการ ย่อมจะทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จด้วยดี

ปัจจุบันนี้ภารกิจของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งกิจกรรมของครู ภาวภายในโรงเรียนก็มีอยู่มากมายและแตกต่างกันออกไป ครูต้องเพิ่มความรับผิดชอบมากขึ้นทั้งยัง ต้องคำนึงถึงคุณภาพของการศึกษาด้วย จึงเป็นความจำเป็นของครูและผู้บริหารที่จะอยู่นิ่งเฉย ไม่ได้ จะต้องพยายามศึกษาหาความรู้ปรับปรุงสมรรถภาพของตนเองอยู่เสมอ ในการพัฒนา สมรรถภาพของครูและผู้บริหารนั้นนอกจากด้านการเรียนการสอนที่นับว่าสำคัญแล้วยังมีอีกด้านหนึ่ง ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับครูและผู้บริหารมากที่สุด นั่นคือ สมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัด โครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณสมบัติที่ดีและคุณธรรมของนักเรียน เพราะ โรงเรียนมิได้มีหน้าที่สอนวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศและ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนากำไรทุกด้านของนักเรียน

บริการและโครงการต่าง ๆ ที่ควรจัดในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ๑) บริการ หองสมุด ๒) บริการแนะแนว ๓) บริการสอนซ่อมเสริม ๔) บริการทางสุขภาพอนามัย ๕) บริการอาหารกลางวัน ๖) โครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๗) โครงการกีฬาและ นันทนาการ ๘) โครงการลูกเสือและยุวกาชาด ๙) โครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ๑๐) โครงการสมาคมผู้ปกครองและครู (สุมน อมรวิวัฒน์ ๒๕๒๔: ๙-๑๐)

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (๒๕๑๖: ๑๑-๑๖) ได้กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นต่าง ๆ ใน การจัดบริการในโรงเรียนดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียน เด็กในวันนี้ เป็นวัยที่กำลังวางแบบแผนของบุคลิกลักษณะ นักเรียนที่มาจากครอบครัวต่าง ๆ กันจะมีบุคลิกภาพ

ไม่เหมือนกันแต่คงมาอยู่ร่วมกันในสิ่งแวดล้อมใหม่ ทำให้นักเรียนเกิดการเปรียบเทียบกับ สิ่งแวดล้อมเก่าอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายในการปรับตัว การจัดบริการในโรงเรียนจะช่วย แก้ไขได้

๒. ปัญหาที่เกิดจากการเรียนของนักเรียน เช่น เรียนอ่อน เรียนซ้ำ ไม่เข้าใจ เรียน แล้วไม่สามารถจะนำไปใช้ได้ ฯลฯ ล้วนแต่เป็นปัญหาเพราะทำให้นักเรียนสับสนหรือต้องออก กลางคัน เป็นเหตุให้ครูเหมือนว่าครูไม่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมทุกด้านให้แก่ นักเรียน เพียงพอ ความจริงแล้วปัญหานั้นเกิดจากสาเหตุต่างกันมากมายซึ่งครูจะต้องศึกษาและหาทาง ช่วยเหลือ

๓. ปัญหาเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อนักเรียน ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ มุคลิกภาพ ของพ่อแม่ วิธีการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถปลูกฝังหล่อหลอมบุคลิกภาพของนักเรียนให้แตกต่างกันซึ่งจะนำไปสู่ในการแสดง ออกที่โรงเรียน และส่งผลถึงการศึกษาด้วย

๔. ปัญหาเกี่ยวกับความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคม การที่พ่อแม่ของนักเรียนต้อง ออกประกอบอาชีพทั้งวันไม่มีโอกาสหรือเวลาในการอบรมสั่งสอน จะทำให้มีผลกระทบกระเทือน ต่อจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนทั้งสิ้น

๕. ปัญหาเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ หรือเทคโนโลยี การมีสิ่ง ประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม และโดยเฉพาะทางการศึกษา ซึ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ล้วนแต่มีคุณค่าและ ประโยชน์ในตัวของมันเองทำให้ทางโรงเรียนควรศึกษาหาทางจัดบริการส่งเสริมความอยากรู้อยาก เห็นของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น

จะเห็นได้ว่าการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและ ความเจริญงอกงามของนักเรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและในการจัดนั้นถึงแม้ครูและผู้บริหาร จะมีความสามารถที่เด่นเพียงใดก็ตามถ้าเวลานานไปนาน ๆ บรรดาความรู้ความชำนาญที่ย่อมจะ หย่อนลงเป็นธรรมดา หรือบางที่การทำงานจำเจอยู่เสมอก็กลายเป็นความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน จึงควรมีการจัดให้ครูและผู้บริหารได้เข้าร่วมสัมมนาหรือเข้ารับการอบรมบ้าง เป็นครั้งคราวตาม ความต้องการของคนที่ในเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

ความสำคัญของการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา
พอจะอภิปรายโดยสังเขปได้ดังนี้

๑. บริการห้องสมุด ห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญที่จะช่วยเสริมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ
และแผ่ขยายประสบการณ์ให้แก่เยาวชนของชาติ เพราะห้องสมุดเปรียบได้กับคลังหรือธนาคาร
ความรู้ เป็นแหล่งรวมสรรพศาสตร์วิทยาการต่าง ๆ ที่ควรแก่การเรียนรู้ (สมหมาย วงศ์วิทยาคุณ
๒๕๒๖: ๒๔) และจากงานวิจัยของ ประภาวดี โฉมวิชัย (๒๕๒๕: ๔๓) เรื่อง "ความสนใจ
ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" ได้ให้
ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดบริการห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนจะได้ศึกษาหาความรู้
ด้วยตนเอง มีความรอบรู้ในเชิงวิชาการตลอดจนทราบข่าว เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
และจะสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยดี

๒. บริการแนะแนว เป็นบริการที่มีประโยชน์มากมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ
การเรียนมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้นโดยเฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการ
ประกอบอาชีพ และนอกจากจะช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหามองเห็นแนวทางวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องแล้ว
ยังสามารถช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาหรือเกิดน้อยที่สุดด้วย (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ๒๕๑๕: ๑๕-๑๖)

๓. บริการสอนซ่อมเสริม เป็นบริการที่ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนซ้ำหรือ
ไม่เข้าใจ เพราะสติปัญญาอ่อนหรือขาดเรียนในบางวิชาให้เรียนได้ทันเพื่อน และสอนเสริมเด็ก
ที่เรียนเก่งให้เจริญงอกงามถึงขีดสุดของตน การสอนซ่อมเสริมนี้อาจเป็นหน้าที่ของครูโดยเฉพาะ

๔. บริการทางสุขภาพอนามัย ประชากรที่มีคุณภาพดีย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา
ประเทศ ผู้ที่มีสุขภาพดีย่อมจะเรียนได้รู้จักวิธีที่จะปฏิบัติตนให้มีสุขภาพสมบูรณ์ นักเรียนควรจะได้
รับการอบรมและปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อสุขภาพอนามัยมาแต่เด็ก ๆ ดังนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญ
มากในการที่จะทำให้นักเรียนตระหนักในความสำคัญของสุขภาพอนามัย (อัญชสี แจ่มเจริญ
๒๕๒๐: ๓๗)

๕. บริการอาหารกลางวัน อาหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์โดยเฉพาะนักเรียน
ในวัยประถมศึกษาซึ่งเป็นวัยกำลังเจริญเติบโตทุกส่วนของร่างกาย ช่วยให้มีแรงทำงานสามารถ
ศึกษาหาความรู้ได้ แต่ถ้านักเรียนขาดอาหารจะเป็นผลเสียต่อการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย
จิตใจและทางการศึกษาค้นคว้า จึงควรที่จะจัดบริการอาหารกลางวันช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน
เป็นอย่างยิ่ง (จรรยา สัตยาภรณ์ ๒๕๒๖: ๑-๓)

๖. โครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนและพัฒนาการของนักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการโดยได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจากครูและผู้บริหารโรงเรียน (วสันต์ พรหมบุญ ๒๕๒๒: ภาคผนวก)

๗. โครงการกีฬาและนันทนาการ การกีฬาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์แต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่ การกีฬาจะช่วยให้เยาวชนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงเป็นผลเมืองดี การส่งเสริมกีฬานั้นควรจะเริ่มแต่เด็ก ๆ นับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเลยก็เกียวก นอกจากกีฬาจะช่วยให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการปรับตัวดีขึ้นด้วย (ไพฑูริย์ ชาทิมนตรี ๒๕๒๑: ๒๖-๒๘) ส่วนนันทนาการก็เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาท ผูกให้เป็นคนรู้จักคิด เกิดทักษะในการทำกิจกรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (เสถียร สมิตถภาพงศ์ ๒๕๒๔: ๒๒)

๘. โครงการลูกเสือและยุวกาชาด ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันนี้ที่สำคัญคือ การขาดระเบียบวินัย โรงเรียนควรจะร่วมมือฝึกฝนอบรมเยาวชนของชาติให้รู้จักการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม รู้จักการเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การที่จะฝึกให้เยาวชนมีคุณสมบัติดังกล่าวนี้กระบวนการลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดจะช่วยฝึกฝนได้ (กรมการฝึกหัดครู ๒๕๒๔: ๑๑๔ - ๑๑๕)

๙. โครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (๒๕๒๖: ๑) เห็นว่า สิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาควบคู่กันไปกับการส่งเสริมค่านิยมการเรียนและการสร้างเสริมวินัยแก่นักเรียนคือ วัฒนธรรมนิยมประเทศไทย เพราะเป็นสิ่งที่แสดงเอกลักษณ์ประจำชาติ ประเทศไทยมีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง จึงควรได้รับการเชิดชูหวงแหนและรักษาสืบไป และได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาจัดโครงการชื่อ "โครงการส่งเสริมและพัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณีในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยเริ่มดำเนินโครงการในภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๖

๑๐. โครงการสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นโครงการที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองของนักเรียน อาจจัดทำโดยการตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้นเพื่อเป็นการ

สร้างสัมพันธไมตรี สร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการในเรื่องการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียน
ของนักเรียนให้ดีขึ้น และเพื่อขจัดอุปสรรคหรือความไม่เข้าใจกันให้หมดไป (สมจิต รัตนสุภาวณฺ์
๒๕๒๖: ๑๖๑)

จากความสำคัญของการจัดบริการและการจัดโครงการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า
ครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ควรรับผิดชอบในการจัดโดยตรงและจัดทำกำลังความสามารถ
ของแต่ละโรงเรียนซึ่งก็ยังไม่เต็มที่ เพราะประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น ไม่มีครู
บรรณารักษ์โดยเฉพาะ (กฤษณา ขำยัง ๒๕๑๔: บทคัดย่อ) ขาดแคลนครูพลานามัย (สำนัก
การศึกษา ๒๕๒๑: ๕) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนลูกเสือ (สุภัทรา ฤทธิบุตร
๒๕๒๔: บทคัดย่อ) ครูไม่มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (คณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ ๒๕๒๐: ๒๑) จากปัญหาเหล่านี้จึงเห็นควรจัดโครงการพัฒนาและฝึกอบรมเพื่อช่วยให้ครู
และผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพเพียงพอสำหรับการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ ให้
ได้ผลดี ในปัจจุบันสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร พยายามจัดอบรมครูและผู้บริหารเพื่อเพิ่ม
สมรรถภาพในการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ อยู่เสมอ รายการจัดอบรมนับแต่ปี
การศึกษา ๒๕๒๕ เป็นต้นมาและแผนการจัดอบรมในปีการศึกษา ๒๕๒๗ มีดังนี้

ตารางที่ ๑ การจัดอบรมสัมมนาของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๒๕ ถึง
๒๕๒๗

ปีการศึกษา	เรื่อง	จำนวนรุ่น	จำนวนคนที่เข รับการอบรม หรือสัมมนา
๒๕๒๕	<u>การสอนซ่อมเสริม</u>		
	๑. อบรมครูสอนนักเรียนที่เรียนช้า	๑	๓๐
	๒. สัมมนาครูจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีปัญหา	๑	๔๕
	<u>ลูกเสือ</u>		
	๑. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ เบื้องต้น (B.T.C.)	๓	๑๒๐

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ปีการศึกษา	เรื่อง	จำนวนรุ่น	จำนวนคนที่เข้า รับการอบรม หรือสัมมนา
๒๕๒๕ (ต่อ)	๒. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้ เบื้องต้น (B.T.C.)	๓	๑๒๐
	๓. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ ขั้นสูง (A.T.C.)	๒	๘๐
	๔. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้ ขั้นสูง (A.T.C.)	๔	๑๖๐
	๕. ฝึกอบรมวิชาผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นผู้ช่วย ผู้ให้การฝึกอบรม (A.L.T.C.)	๑	๔๐
	๖. ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพิเศษลูกเสือ		๕๖
	๗. ฝึกอบรมผู้อำนวยการฝึกวิชานายหมู่ลูกเสือ		๕๖
	<u>บุคลากร</u>		
	๑. ฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำบุคลากร	๖	๒๘๘
	๒. ฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารบุคลากร	๑	๔๘
	<u>กนกรัไทย</u>		
๑. อบรมครูสอนกนกรัไทย	๑	๔๕	
<u>พลศึกษา</u>			
๑. อบรมครูสอนพลศึกษา	๑	๓๓	
๒๕๒๖	<u>ห้องสมุด</u>		
	๑. ประชุมสัมมนาครูบรรณารักษ์	๑	
	๒. อบรมครูบรรณารักษ์	๑	

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ปีการศึกษา	เรื่อง	จำนวนรุ่น	จำนวนคนที่เข้ารับการอบรมหรือสัมมนา
๒๕๖๖ (ต่อ)	<u>การแนะแนว</u>		
	๑. ประชุมปฏิบัติการการจัดทำเอกสารประกอบ		
	การแนะแนว	๑	๒๒
	<u>การสอนซ่อมเสริม</u>		
	๑. อบรมโครงการจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กมีปัญหา	๑	๒๔
	<u>อาหารกลางวัน</u>		
	๑. อบรมปฏิบัติการการจัดอาหารสำหรับเด็ก		
	วัยเรียน	๓	๒๐๐
	<u>ลูกเสือ</u>		
	๑. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู		
	เบื้องต้น (B.T.C.)	๒	๘๐
	๒. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู		
	เบื้องต้น (B.T.C.)	๒	๘๐
	๓. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู		
	ขั้นสูง (A.T.C.)	๒	๘๐
	๔. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู		
	ขั้นสูง (A.T.C.)	๓	๑๒๐
	๕. ฝึกอบรมวิชาผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นผู้ช่วย		
	ผู้ให้การฝึกอบรม (A.L.T.C.)	๑	๕๐
	<u>บุคลากร</u>		
	๑. ฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำบุคลากร	๖	๒๘๘
	๒. ฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารบุคลากร	๑	๕๘

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ปีการศึกษา	เรื่อง	จำนวนรุ่น	จำนวนคนที่เขารับการอบรมหรือสัมมนา
๒๕๒๖ (ต่อ)	๓. ฝึกอบรมหลักสูตรผู้ให้การฝึกอบรม บุคลากร (T.T.)	๑	๘๐
	<u>กนกรีย์ไทย</u>		
	๑. อบรมปฏิบัติการครูสอนกนกรีย์ไทย	๒	๘๐
	๒. อบรมปรับปรุงส่งเสริมกนกรีย์ไทย	๑	๑,๐๐๐
๒๕๒๗	<u>ห้องสมุด</u>		
	๑. อบรมครูบรรณารักษ์	๑	๕๐
	<u>อาหารกลางวัน</u>		
	๑. อบรมปฏิบัติการการจัดอาหารกลางวัน สำหรับเด็กวัยเรียน	๑	๑๐๐
	<u>ลูกเสือ</u>		
	๑. ฝึกอบรมวิทยากรกับลูกเสือชั้นความรู้ เบื้องต้น (B.T.C.)	๗	๓๖๐
	๒. ฝึกอบรมวิทยากรกับลูกเสือชั้นความรู้ ขั้นสูง (A.T.C.)	๗	๒๘๐
	๓. สัมมนามุสอลวิชาลูกเสือสำรองและสามัญ	๓	
	๔. ฝึกอบรมมุสอลวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง และสามัญ	๑	
	๕. ฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือผู้ทำหน้าที่สอน วิชาแผนที่	๒	

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ปีการศึกษา	เรื่อง	จำนวนรุ่น	จำนวนคนที่เข้ารับการอบรมหรือสัมมนา
๒๕๒๗ (ต่อ)	๖. ปีกอบรมวิชาผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม (A.B.T.C.)	๑	๔๐
	๗. อบรมการทำความสะอาดและซักฟอกอุปกรณ์อยู่ค่ายพักแรมลูกเสือและยุวกาชาด		
	๘. อบรมสัมมนาวิทยากรผู้ให้การอบรม	๔	
	ยุวกาชาด		
	๑. ปีกอบรมหลักสูตรผู้นำยุวกาชาดและผู้บริหาร		
	ยุวกาชาด	๗	
	๒. สัมมนาผู้ให้การอบรมผู้บังคับบัญชายุวกาชาด (T.T.)	๑	

จะเห็นได้ว่าทางสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดอบรมเสริมความรู้ด้านการจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่ครูนั้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นค่านลูกเสือและยุวกาชาด ส่วนค่านอื่น ๆ มีน้อยมาก เช่น การแนะแนว พลศึกษา บางท่านไม่มีการอบรมหรือวางแผนอบรมเลย เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อนามัย การจัดสมาคมผู้ปกครองและครู อย่างไรก็ตามก็มีบางท่านได้เคยจัดอบรมบ้างเหมือนกันแต่ผ่านมาแล้วและจำนวนผู้เข้ารับการอบรมมีครั้งละไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันครูและผู้บริหารมีเป็นจำนวนมากและทุกคนควรมีความสามารถในการจัดบริการและการจัดโครงการแทบทุกด้าน ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนทุกคนควรได้รับการอบรม และเพื่อให้การวางโครงการอบรมเสริมสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ แก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จึงสนใจที่จะศึกษาและสำรวจความต้องการของครูและผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถภาพด้านนี้ เพื่อเสนอแนวทางให้แก่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พิจารณาในการจัดอบรมเพิ่มสมรรถภาพด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑. เพื่อศึกษาความต้องการของครูและผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
- ๒. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในค่านิยมและ เขตที่ตั้งของโรงเรียน.
- ๓. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในค่านิยมและ เขตที่ตั้งของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

- ๑. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความต้องการของครูและผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ บริการห้องสมุด บริการแนะแนว บริการสอนซ่อมเสริม บริการทางสุขภาพอนามัย บริการอาหารกลางวัน /โครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โครงการกีฬาและนันทนาการ โครงการดูแลและบุรุษอาสา โครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย และโครงการสมาคมผู้ปกครองและครู
- ๒. รายการสมรรถภาพการจัดบริการและการจัดโครงการด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาหาแนวทางจากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ

สมมติฐานในการวิจัย

- ๑. ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ในค่านิยมและเขตที่ตั้งของโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการแตกต่างกัน
- ๒. ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพแตกต่างกันในค่านิยมและเขตที่ตั้งของโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการคัดเลือกและสุ่มตัวอย่างมาสามารถแสดงความต้องการในเรื่องที่ทำการวิจัยนี้ได้ แม้ว่าบุคลากรบางส่วนจะมีข้อจำกัดโดยตรงในกรจัดบริการและการจัดโครงการนั้น ๆ ในโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษาที่ กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนในเขตพื้นที่บังคับ เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ ขึ้นไปและไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีทั้งหมด ๘๒๐ โรงเรียน

เขตชั้นใน หมายถึง ท้องที่ที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่มีพื้นที่อยู่ใจกลางเมืองมี ๑๓ เขตได้แก่ เขตคลองสาน เขตธนบุรี เขตคูสิต เขตบางรัก เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตปทุมวัน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพญาไท เขตพระนคร เขตยานนาวา เขต สัมพันธวงศ์ และเขตห้วยขวาง

เขตชั้นนอก หมายถึง ท้องที่ที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่มีพื้นที่อยู่ชานเมืองมี ๑๑ เขตได้แก่ เขตบางขุนเทียน เขตบางเขน เขตพระโขนง เขตคลองจั่น เขตภาษีเจริญ เขตมีนบุรี เขตบางกะปิ เขตราชบุรีบูรณะ เขตลาดกระบัง เขตหนองแขม และเขตหนองจอก

ครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๒๒

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๒๒ ได้แก่ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวข้างตน

บริการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ทาง โรงเรียนจัดขึ้นเป็นการประจำเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยมี

ครูเป็นผู้ดูแลกิจกรรมนั้น ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการแนะแนว บริการสอนซ่อมเสริม บริการทางสุขภาพอนามัย และบริการอาหารกลางวัน

สมรรถภาพด้านการจัดบริการ หมายถึง ความสามารถในการจัดบริการซึ่งต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งจะมีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

โครงการ หมายถึง กิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อความเจริญของนักเรียนและโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีแผนการปฏิบัติงานที่แน่นอน และอาจเป็นไปได้ทั้งโครงการระยะสั้นหรือระยะยาว ได้แก่ โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร โครงการกีฬาและนันทนาการ โครงการลูกเสือและยุวกาชาด โครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย และโครงการสมาคมผู้ปกครองและครู

สมรรถภาพด้านการจัดโครงการ หมายถึง ความสามารถในการจัดโครงการซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบความต้องการของครูและผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

๒. ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาอาจใช้ผลการวิจัยนี้พัฒนาสมรรถภาพครูได้ตรงตามความต้องการของครูซึ่งจะเป็นผลดีแก่การศึกษาของนักเรียน

๓. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร อาจใช้ผลการวิจัยนี้ในการจัดโครงการอบรมเสริมสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ ให้แก่ครูและผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ